

CONSTANȚA

APARE DUMINICA

Anu III. N. 135.

Constanța, Duminică 10 Septembrie 1895.

20 bani număr

Constanța 9 Septembrie 185.

Drum bun peste Podul Orientului!

Joi 14 Septembrie, ziua Înălțării Sf. Cruci a creștinătății ortodoxe, se va serba inaugurarea celei mai mărețe lucrări de artă, ce s'a făcut pe Dunare de opt-spre-zece secole încôce, a *Podului Regele Carol I.*

Împăratul Roman, Traian, a făcut podul de la Severin, a cărui ruine se mai văd și astăzi, ca să treacă legiunile de cucerire și colonizarea Daciei. După una mie șapte sute nouă-zece și patru de ani, Primul Rege Român, Regele Carol al României, construiește la Cernavoda, prin inginerii români, un al doilea pod peste același Danubiū, ca să înlesnească omenirii europene schimbul cu produsele naturale ale bogatului răsărit.

După secole de amortire și împilări, vechile colonii ale lui Traian renasc pe ambele țărmuri ale bătrânului Istru, spre a-și îndeplini misiunea istorică de civilizare a răsăritului european.

Ziua de 14 Septembrie va rămănea o zi de serbatore și mândrie națională a tuturor Românilor, dintre Tisa și Marea Neagră, din plaiurile Carpaților și până în Valea Pindului.

Maiestațile Lor, Regele și Regina, cu Altețele Lor Regale Prințese și Prințesa României, însoțite de mai multe alte persoane prințiare, rude ale Augustilor noștri Suverani, de toți d-nii miniștrii țării, miniștrii plenipotențiarilor ai puterilor streine și alte persoane de distincțiune din țară și din streinatate, vor sosi la Pod în ziua de 14, la orele 12 fice, când vor și începe solemnitățile.

Vechii locuitori ai Dobrogei!

Români, Turci și Tataři, Greci

și Bulgari, Ruși și Germani, eșiți cu toții întru întâmpinarea bunului nostru Rege, care vă-a dat linistea și siguranța, înproprietarindu-vă pe pământul pe care cel mai mulți îl locuiți de secole!

Români din vechile „Principate Unite”, Olteni, Mușteni și Moldoveni, veniți din toate părțile, să preamarim pe Domnul — Rege, care a largit hotarele Patriei!

Colonii ai Dobrogei!

Români din țările subjugate, Ardeleni, Banățeni, Basarabeni și Bucoveneni, din vechile principate și banate: Măcani, Tușueni, Brescani și Moroieni din lungul cîstelor nord-vestice ale Carpaților; Birsani și Olteni, din patria lui Radu Negru; Banățeni ai Timișanei; Moșilor din Munții lui Iancu, și voi toți prigoniții sôrței și ai vitregiei timpurilor, cari ve-ați ales de patrie pământul Dobrogei, îmbrăcați-vă în hainele ce aveți de biserică, și, grupe-grupe, rându-iți-vă după diferitele vóstre costume, ca, pe unde va trece *Regele României*, să Se para Maiestații Sale ca'L saluta toți strănepoții legionari Marelui Traian!

Toți într'un glas, în urale nesfârșite, să strigați Maiestaților Lor și Altețelor Lor Regale: *Drum bun peste Podul Orientului!*

Locuitori ai Constanței!

Maiestatea Sa Regele, pe care 'L știți Parintele lucrărilor Podului peste Dunare și al Portului, ce vor aduce atâtea bogății orașului nostru, sosesc în mijlocul nostru la 15 curenți, oarele 10 a m. însoțit de Maiestatea Sa Regina, grațioasa noastră Suverană, și de Altețele Lor Regale Prințese și Prințesa moștenitori ai Tronului, cari pentru prima dată vizitează provincia noastră.

Vor sta în mijlocul nostru,

împreună cu ilustrii oaspeți ai MM LL. Vineri, până Sâmbăta dimineața.

Locuitorii ai Constanței, delamici și până la mare, tineri și bătrân, femei și copii, să eșim la gară întru întâmpinarea Augustilor noștri Suverani. Cu urale nesfârșite să petrecem cortegiul regal, ori pe unde Maiestațile Lor S'ar duce.

Bunului nostru Rege, cel mai bun din toți Regii pământului, se cuvine toată gloria și iubirea tuturor neamurilor Dobrogei.

PADURILE DOBROGEI

Studiu asupra sistemului de exploatare

DE

PETRE GRIGORESCU 4

SILVICULTOR

(Urmare).

În genere terenul occidentat, muntos și deluros, este peste tot împădurit. Nu rămân pentru agricultură, propriu zisă, escludând colinele și platourile de la Meindankiot, decât micile porțiuni defrișate și poenite cu timpul, și marginile pârâielor și râulețelor, pe unde întinderile sunt mai mari.

În genere, pământul, după elementele din care se compune, este foarte ușor: cea mică adiere de vânt 'l usucă, chiar pe văile pe unde vântul nu putea străbate altă dată.

Pădurile de salcie sunt crescute, după cum să știe, pe teren de aluviune și potmol.

Ca ape importante din punct de vedere silvic, Dobrogea posedă Dunărea, ce curge în lungul ocolului Issacca, și Marea, prin Portițe pentru pădurile de Est din ocolul Babadagh. Rîul Taița abia credem, că ar putea pune în mișcare micile ferestre, spre a debita scânduri din lemnele ușuri.

Din cutelă delurilor și vîrtópele foarte dese pe esposițiunile sudice ale dealurilor ocolului Issacca, mai cu seamă, isvoresc pârâie, ce, după o mică scurgere, se perd iarăși în pământ.

Chiar rîulețe însemnate ca Slava,

Telița, Cilic. nu curg vara de cât până unde se sfârșesc pădurile.

Fenomen curios. Cu toate că Dobrogea este ca o peninsulă situată între Dunăre și Marea Neagră, neavând o suprafață mai mare de 14,000 kilometri pătrați: iar țermit ei sunt încălziți de aceste ape pe o întindere mai mare de 600 kilometri, multe izvoare seacă câte o dată—independent de starea nivelului Dunărei—apropo cu desăvârșire. iar altele și micșorează așa de tare volumul, că se perd la câte-va sute de metri de la obârșia.

Mi aduc aminte că în anul 1880 s'a construit o móră de apă imediat din josul izvorului Bași-punar, ce era atât de puternic pe atunci că a umblat unu sau doi ani, măcinând dela 20 — 30 banițe pe ȝi. Tot pe acel timp s'a construit o mulțime de mori pe cursul riuțelului Slava, până la vârsarea lui în ghiol la Ciarmurlia de jos.

Tóte aceste mori, puțin dupe isprăvirea lor, au ramas în sec, nemai având cele de jos nici o picătură de apă. iar cele de sus, câte n'au fost desființate, se întrețineau prin imagazinarea apei.

Bătrânii spuneau, că apele iarăși revin periodic: unele după câți-va ani, ceea ce s'a întâmplat, după cinci ani, dacă nu mă înșel. și că sunt unele páraie, care seacă o dată la 20—25 ani.

Cu toate aceste împrejurări nu cunoșc nici o localitate în Dobrogea, care să sufere de lipsa de apă, după cum bună órá este cazul în baraganul Ialomiței.

Dacă dominațiunea turcă a lăsat ca moștenire destule rele, a lăsat însă ceva bun, fără pereche în alte țări: cișmelele, ce acum din nenorocire sunt mai peste tot stricate și pársite. Nu numai la sate, prin cătune, la drumuri, la cășle, ci pe ori unde: în pădure, la câmp, localități izolate.—pe ori unde se putea, s'au captat izvoarele de la mii de metri, s'au săpat puțuri adânci și costisitoare de ape dulci, numai ca supușii imperiului să aibă la îndemână apa tot-d'a una premenită, próspătă, limpede și curată.

În gospodăria musuimanului adevărat curățenia și apa, pare unica preingrijire de tot momentul. Chiar la câmp fântănilor până la 50—60 metri adâncime — deși patriarcale—sunt de o perfectă curățenie și soliditate.

Cișmelele lor sunt proverbiale la toate popórele din orient.

Ca și pământul Dobrogei luat peste tot, clima în sine este bună și priincioasă.

Deși de o întindere destul de mică, 67 kilometri lățime, pe lungimea de circa 170, temperatura variază aici destul de simțitor dela o localitate la alta. Pe când pe marginea mării gerul și zăpețile în ernoarele grele nu țin neîntrerupt de cât câteva ȝile, în partea despre Dunăre, deschisă vânturilor de Nord, ernoarele sunt tot-d'a-una mai aspre și mai lungi și verile mai secetóse.

Cam de regulă căldurile încep din primele ȝile ale lui Aprilie, câte o dată și din Martie, și țin până în Noembrie, cu scurta întrerupere pe la mijlocul lui Septembrie, equinoctiul de toamnă, când mai în fie-care an timpul e umed sau ploos câteva ȝile.

După intensitatea căldurilor și măsura ploilor, tot-d'a-una torențiale în timpul de vară, clima locală se aseamănă mai mult cu aceea a țerilor de miadă-zi de cât cu aceea a țerilor după aceeași zonă geografică.

Din cauza excesivelor călduri continue, stâncile înfierbântate resfrang valuri de curenți așa de uscați și calzi, noptea, că svântă și répesc totă umiditatea norilor, pe care caprițul vânturilor îi aduce peste această provincie. Numai vaile cele mai adânci și ascunse, mai pot asuda câte o dată în noptile atât de scurte.

În totă plină vară, lunile Iunie Iulie și August, se întâmplă foarte rar să cada altă rouă, de cât aceea ce o produc negurile sărate, ce se ridică de pe mare, în disperarea plugarilor.

Nu arareori suflă vântul de S. W. numit de Români «*Traistă goală*», iar aici «*Cara il*», (an negru) distrugând ori ce vegetal în calea sa. Anul trecut acest vânt a bătut trei ȝile la Sf Gheorghe și 24 óre la 6 August, opărind ca cu apă fiartă trunchiulețele arbuștilor neadepoșiți din pepeniara Murfatlar și nelăsând nici o frunđuliță verde în coróna lor.

Anul c. 1888 la 7 Iulie o furtună de Vest numită de populațiunea locală «*Bora*» a fost așa de vehementă la câmp, că pe unele locuri n'a ramas un paiu pe urmele clăilor și căpițelor secerate.

Peste tot pământul în Dobrogea este foarte prielnic arboriculturii. Locurile cele mai sterne sunt acoperite de tuferișuri. Pe unde plugul n'a putut brásda, în ciuda mulțimilor de capre, terenul este acoperit de mărăcinet și arbuști de esențe foioase.

Chiar pe bărăganul depărtat, celinele de la «Gura Dobrogei» și Soorman pe riuł Tașaul, costișul de la Murfatlar, espositiile nordice de la Alibet-Ciair «Munții Baltăgești» în plasa Medjidie, valul lui Traian, costișele petioase dintre Hagilar și Sarighiol din plasa Mangalia, sunt acoperite de tuferișuri de tot felul, cari se mențin de secole cu totă radicea lor de pe pământ ce să operează mai în fie-care an. Ele nu așteptă de cât o îngrijire ușoară în pază, spre a deveni adevărate oase în pustiul luciă al României Cisdanubiene. Pe unele aședături, ulmiți nu se pot stărpi nici de ferul plugului, cei desrădăcicează în fie-care an.

Cele mai importante, populate cu esențe tari, sunt pădurile din regiunile ca și muntoase ale plășilor Tulcea, Măcin și Babadagh din județul Tulcea, situate pe șirurile de deluri paralele cu cursul inferior al Dunărei, înbinate de dealul Ortakioi și despărțite prin cea mai largă vale numită «Valea Tarței».

Ca esențe moi, sunt pădurile de salcie și plop după litoralul drept al Dunărei, începând din josul Slistrei, până la gurile ei, unde sunt cele două păduri de esență tare: «Leti și Caraorman», a căror creștere în pământ de potmol e miraculoasă, iar proveniența perdută în întunecimea secolelor.

Întinderea totală a pădurilor este evaluată la 115,000 hectare, dupe datele oficiale.

Ca esențe dominante sunt: stejărul din toate varietățile, carpinul, teiul, jugastrul, apoi frasinul, ulmul, scorușul, mărul, pěrul, ciresul selbatic, coruul, alunul etc. iar în cele de baltă: saicia, plopul, zălogii (salcie roșie) cătina.

Fagul nu se găsește de cât la un singur loc, la localitatea numită «Treț Fagi» căți și sunt în adevăr pe vârful unui deal deasupra Valei Morilor, din plasa Măcin.

În ort-ce parte, arborii cresc foarte bine și ajung la dimensiuni foarte mari. Mojdreanul de vârfur, stejărul pe platouri și podișe, teiul și carpinul în înfundături și costișe, ajung

la dimensiunile cele mai mari, ca și popul negru de munte și cel de baltă.

Nă având la îndemână statistica acestor păduri, nu putem da amănunte în privința creșterilor anuale pe specii sau ocóle. Asemenea nu putem oferi date în privința produsului pădurilor pe ocóle, nici a vindețelor de lemne pe categorii, sau produselor accesorii, nici nu putem prezisa cuantitățile necesare populației, după cum am fi dorit.

Vom lua statistica comunelor din județul Tulcea, ai căror locuitori, așa putea dice în toată, întrebuințază lemnul ca combustibil escludând din adins județul Constanța, a carui socotială este mai complicată și mai grea, prin faptul că mare parte din locuitori ard țigie și buruani în loc de lemne.

Asemenea escludem chiar și din județul Tulcea numărul vitelor, din care cel puțin jumătate pasc numai în păduri dar a căror taese de pășunat, după o greșită dispoziție, negreșit, nu este afectată venitului pădurilor, după cum ar trebui să fie, și după cum este pretutindenea.

Județul Tulcea are 7 comune urbane și 66 comune rurale cu 64 cătune; iar numărul contribuabililor este de 11,410 în comunele rurale și de 5779 în cele urbane, total 18,189 după statistica (Negruți) din anul 1887, care înmulțit cu 5 da 86.150 suflete, pe când numărul acestora era în anul 1882 de 101,900 suflete.

Nă vom servi de aceste cifre spre a determina cantitățile de material lemnos necesare consumației locale. Sciut este, că comunele nu vind din porțiunile cedate lor și că locuitorii cărora au cădut arboret pe pământurile cumpărate de la stat, trebuie să'l rescumpere cu bani.

(Va urma).

Serbările de Inaugurare

A PODULUI DE PESTE DUNĂRE

Trenurile de plăcere

Din București vor porni în ziua de 1 Septembrie trei trenuri de plăcere, cu prețuri foarte reduse. Din Constanța și Calărăși vor pleca de asemenea câte două trenuri de plăcere în spre pod, din cari câte unul cu totul gratuit pentru teranii cari vor voi să ia parte la masa publică de lângă pod și câte un tren de plăcere cu o reducere de 75% din prețul obișnuit al trenului de persoane.

Trenurile de plăcere nu vor trece peste pod la ducere, ci numai la întoarcere.

Sosirea MM. LL.

Majestatele Lor Regele și Regina, Altețele Lor Regale prințul Ferdinand și principesa Maria, A. S. R. prințul Leopold de Hohenzollern-Sigmaringen și celelalte personaje princiare, apoi directorul general și sub-directorul căilor ferate, d. inginer A. Saligny, d-nii miniștri români și străini cu domnele și toți invitații vor pleca din București cu un tren special care va sosi pe malul stâng al Dunărei, la viaductul care formează puntea de trecere în podul peste Dunăre propriu zis, exact la orele 12.

Ultimul nit

Sosind aci, MM. LL., principii și toți invitații se vor cobori din vagoane și vor trece pe jos, pe marginea dreaptă rezervată pentru pietoni, întregul pod, se vor opri aproape de extremitatea de pe lângă malul Dobrogei și M. Sa Regele va bate ultimul nit un nit de argint care, o dată cu lovitura de fixare, va primi, printr'un mecanism special, o presiune indicând anul 1895 și marca regală.

Pe malul Dobrogei

După aceasta, Regele și toți miniștri trec ultimele părți ale podului și se coboară pe malul drept al Dunărei, în locul rezervat pentru invitați.

Acest spațiu de teren, îngrădit special pentru scopul acesta, va cuprinde următoarele construcții: la dreapta, pavilionul de un le MM. LL., familia regală și principii străini vor asista la serviciul divin; ceva mai sus de pavilionul regal, pavilionul special al inginerilor cari au luat parte la lucrările podului; la stânga podului, pavilionul pentru cler: mai sus de pavilionul acesta se construiește un corp de apartamente din cari patru rezervate pentru familia regală, apoi o sală de recepțiune care e legată de o sală mare, în care va avea loc banchetul regal.

Solemnitatea

După ce familia regală, clerul și invitații vor fi ocupat locurile rezervate, I. P. S. Sa Mitropolitul Primat, înconjurat de toată clerul, va oficia sfințirea podului peste Dunăre.

Apoi d. C. Olănescu, ministru' lucrărilor publice, va da citire documentului comemorativ, care se va zidi în unul din picioarele podului.

Din locurile rezervate și indicate în schița de mai sus, MM. LL. și invitații vor privi trecerea primelor trenuri pe pod: va trece întâi un tren compus numai din 15 locomotive, apoi un tren de persoane, în greutatea obișnuită; acesta din urmă va parcurge podul cu o viteală de 100 kilom. pe oră.

Familia regală se retrage apoi în apartamentele ei și în timpul acestui mic repaus, invitații se adună la sala

de recepțiune. La ora 1 1/2 MM. LL. și AA. LL. RR. își fac apariția în sala de recepțiune și după ce se fac prezentările obișnuite, începe banchetul.

Banchetul va dura exact 30 de m., de la ora 1 1/2 până la 2 p. m.

Preumblarea pe Dunăre.

Pentru a putea vedea bine podul din toate părțile, MM. LL., principii, miniștrii și invitații se coboară la debarcader, unde așteaptă două șalupe ale marinei noastre, se urcă în vapoarele acestea și fac o preumblare pe Dunăre în toate părțile care înconjoară podul.

Petrekerile populare

În timpul banchetului și preumblării pe Dunăre, poporul va fi invitat să ia parte la mesele populare.

Pe partea dreaptă a malului Dobrogei se vor frige în plin aer — haiducește — 100 de berbeci și 50 de viței, care împreună cu 80 vedre de vin vor fi puse la dispoziția publicului. Vor fi 100 de mese pentru câte 50 de oameni, așa că 5000 de oameni vor putea fi ospetați la mesele populare.

După terminarea preumblării pe Dunăre pe la orele 4 p. m. — MM. LL. și AA. LL. RR. se vor urca din nou pe malul Dobrogei, în stânga podului, unde vor aștepta șeaso trăsuri regale spre a-i conduce la giră.

MM. LL. vor rămânea peste noapte aci pe unul din bastimentele după Dunăre. Adouă și vor poroi la Constanța unde vor sosi la ora 10 a. m.

La Constanța

Aci familia regală va trece de la gară direct la catedrală, unde se va celebra un Te Deum și apoi va descinde la Hotel Carol, unde s'au rezervat apartamente speciale.

În sala cea mare de festivități va avea loc prezentarea persoanelor oficiale și notabile din Constanța, apoi masa la care va lua parte o a treia parte din persoanele notate pe lista invitațiilor la masă. Celelalte două treimi de invitați vor lua parte la de-neul din ziua de 15 Septembre.

MM. LL. și AA. LL. RR. vor rămânea la Constanța până în dimineața zilei de 16 Septembre.

În seara de 15 vor fi iluminatiuni la Constanța, în oraș și la port.

A'ară de corăbiile române care ancorează în portul Constanța: Elisabeta, M'cea, Meteor, Medea, Constanța și Mangalia, vor mai sosi mai multe vapoare străine, între care Cockatrice și Duk o' Cornwall de sub pavilion englez, Pelowo și Sumatra de sub pavilion italian, apoi două corăbiile ale Lloydului austriac și altele.

În seara de 15 Septiembre toate aceste vase trage în largul mării în dreptul bulevardului din Constanța și vor ilumina.

Se fac în Constanța pregătiri grandioase pentru primirea Majestateilor Lor. Arcuri de triumf se vor ridica la gară, pe piața Ovidiu, la intrarea pe

bulevard și la intrarea în port. Edificiile autorităților și ale particularilor vor fi decorate.

Invitațiunile

Mumărul definitiv al invitațiilor distribuite este de 350.

Invitațiunile sunt toate personale, netransmisibile.

Dintre doamne nu au fost invitate de cât soțiile miniștrilor ale plenipotențiarilor străini și a d-lor Duca și Miclescu, directorul și sub-directorul căilor ferate.

Săptămăna viitoare fie-care invitat va primi un program amănunțit al serbărilor cu o schiță a locului rezervat pentru festivități și un șir de instrucțiuni necesare pentru itinerariu, pentru locul ce are să ocupe în tot timpul zilei de 14 Septembrie, cum și pentru locul pe care va șede la masa regală în acea zi.

Presa străină

Ziarele mari din străinătate manifestă un viu interes pentru „podul Regele Carol”.

Correspondentul ziarelor Neue Freie Presse și Pester Lloyd a fost rugat de gazetele ce rezintă ca să ia din vreme toate informațiunile relative la construcțiunea, istoricul și costul podului. Însoțit de un fotograf, correspondentul acesta a stat Luni și Marți la Cerna-Voda pentru a se informa și a lua schițele trebuincioase.

„Timpul”

C.

INFORMAȚIUNI

Consiliul comunei Constanța a votat 10,000 pentru preparativele necesare primirei M. S. Regelui; cu facultatea pentru administrația comunală a cheltui și peste aceasta sumă în cas de trebuință. —

Rugăm pe d-l Prefect și pe cei în drept, a întocmi astfel ordinea lucrurilor pentru festivitate, ca toate naționalitățile de o potrivă să pōtă manifesta la aceasta solemnitate.

Rugăm pe cei ce diriguiesc petrecerile la Pod a înființa un chioșc pentru cafelele și pilatul tradițional al populațiunei mahomedane

Regele este al tuturor neamurilor și riturilor din Dobrogea. Vom fi cât se pōte de severi cu acei ce vor neglija a face ca bucuria și armonia să fie generală.

Intălnirea Regelui nostru cu Impăratul Austriei la Ischl a avut o urmare fericită.

Toți condamnații pentru procesul Memorandului, închiși în

temnițele de la Szeghedin și Vaj, au fost grațiați și liberați, în ziua în care Regele nostru S'a întors prin Viena, la 4 Septembrie.

D-rul Lucaciū, Rațiu, Corolian, Comșa, Domide, Pația, Mihali, Barcian, Velciu și Suciu, martirii neamului românesc, sunt liberi.

Traiască M. S. Regele Carol I.

Din cauza aglomerării de lucrări la tipografie numerile din urmă ale ziarului a eșit neregulat, Cerem scuze abonatiilor.

D-na și D-l Misac Frenchian aduc viile lor mulțumiri Onor. Persoanelor care au bine-voit a asista la ceremonia funebră a copilului lor Vahe.

În ziua de 15 se va face inaugurarea navigațiunei române pe vaporul „Meteor” aflat în port. — Tot de odată se va pune, lângă Far pergamamentul la punctul de origină al nivelimentului de precizie al țerei, sub conducerea personalului Institutului geografic al armatei.

D-nu General Murgescu, comandantul flotei va inspecta vapoarele române aflate în portul Constanța.

LIBRARIA ȘI TIPOGRAFIA

„Universală”

36—Piața Independenței—36

GR. M. GRIGORIU

36—Piața Independenței—36

CONSTANȚA

LIBRARIA

Este asortată cu tot ce se atinge de articole de librerie; precum:

Papeterie bogat montată cărți scoastice, de științe și diferite Romane în limba

ROMANA ȘI FRANCEZA

Articole de pielărie, albume de fotografii și poezii, port-notise etc. etc.

Colecțiune de diferite tablouri, cornise pentru fotografii.

JUCĂRII DE COPII ȘI PĂPUȘI.

Parfumerie și săpunuri, Note pentru Piano din țară și străinătate.

TIPOGRAFIA

Asortată cu diferite litere tactura cea mai modernă pōte efectua ori-ce lucrare precum:

Cărți, Ziare, Afize, Registre, Adrese, Circulari, etichete, Cărți de vizită de logodnă, bilete de nuntă, și de doliu.

Depozit de tot felul de imprimate și registre necesare Domniilor perceptori. Onor. Primărilor și Epitropilor de Biserică.

LEGATORIE DE CĂRȚI

Efectuarea prompte și prețurile cât se pōte de moderate.